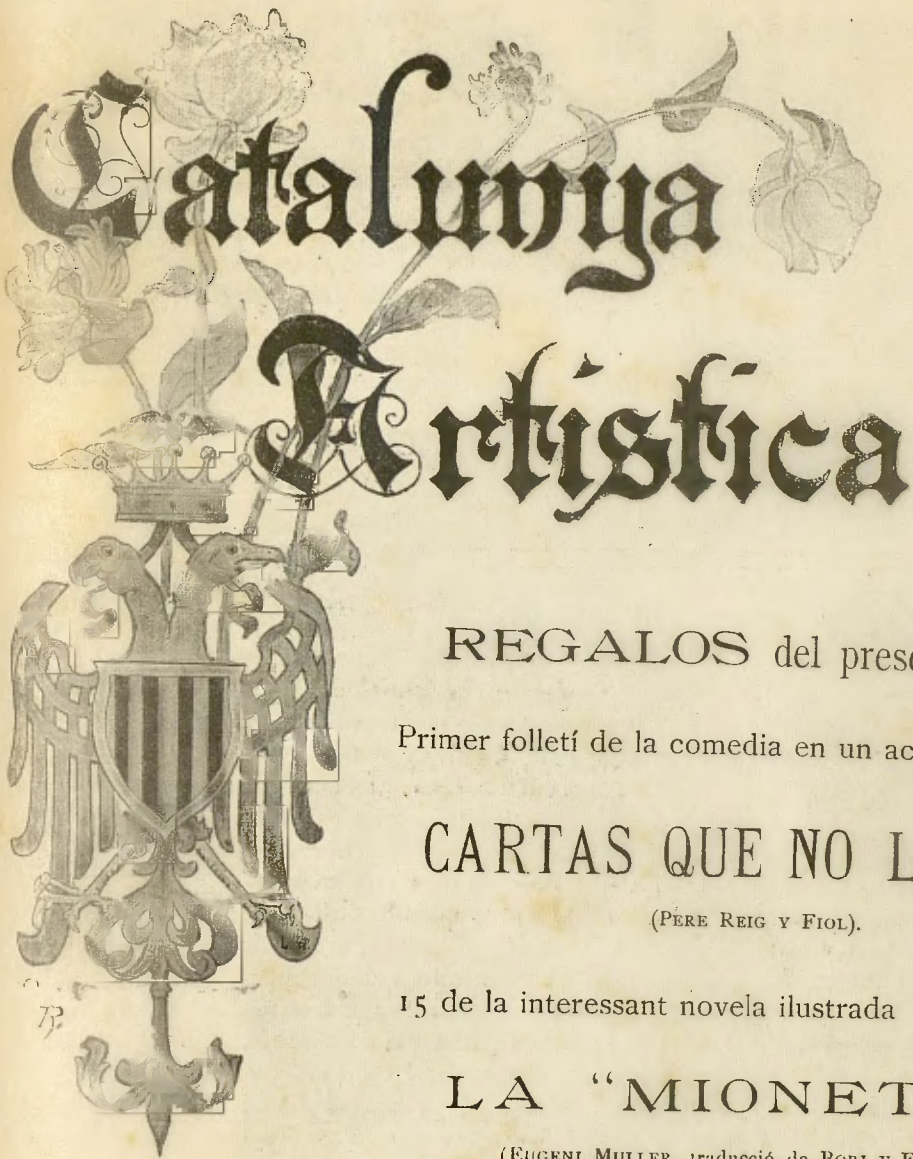

REGALOS del present número:

Primer folletí de la comedia en un acte

CARTAS QUE NO LLIGAN

(PÈRE REIG Y Fiol).

15 de la interessant novela ilustrada

LA "MIONETTE"

(EUGENI MULLER, traducció de BORI Y FONTESTÀ).

Núm. 50.

15 céntims.

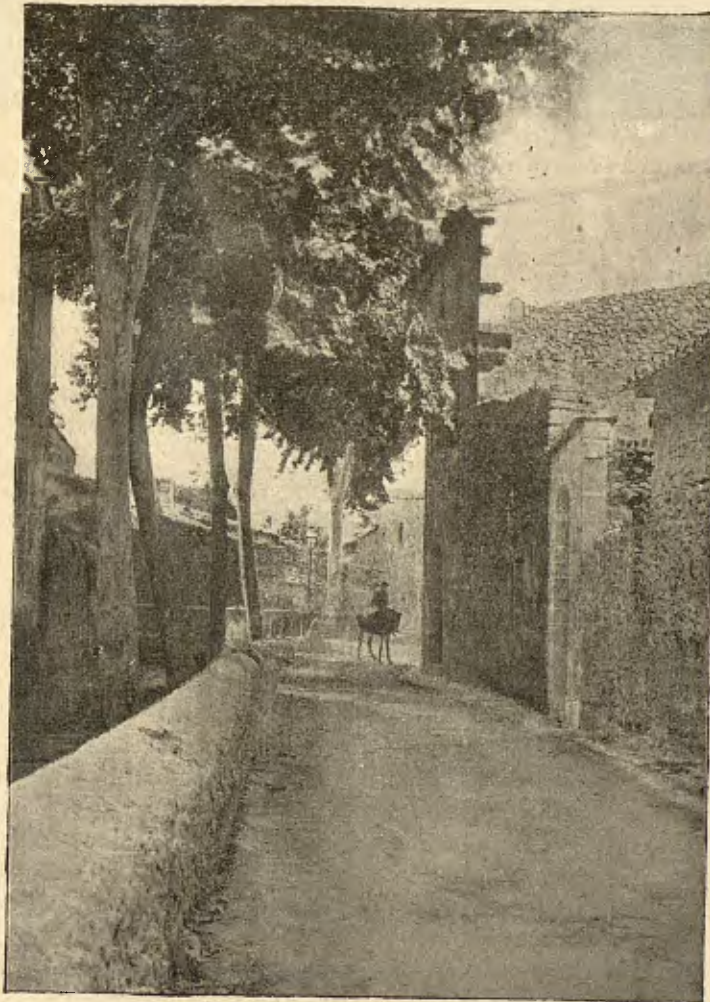
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Raurich, 20, principal.

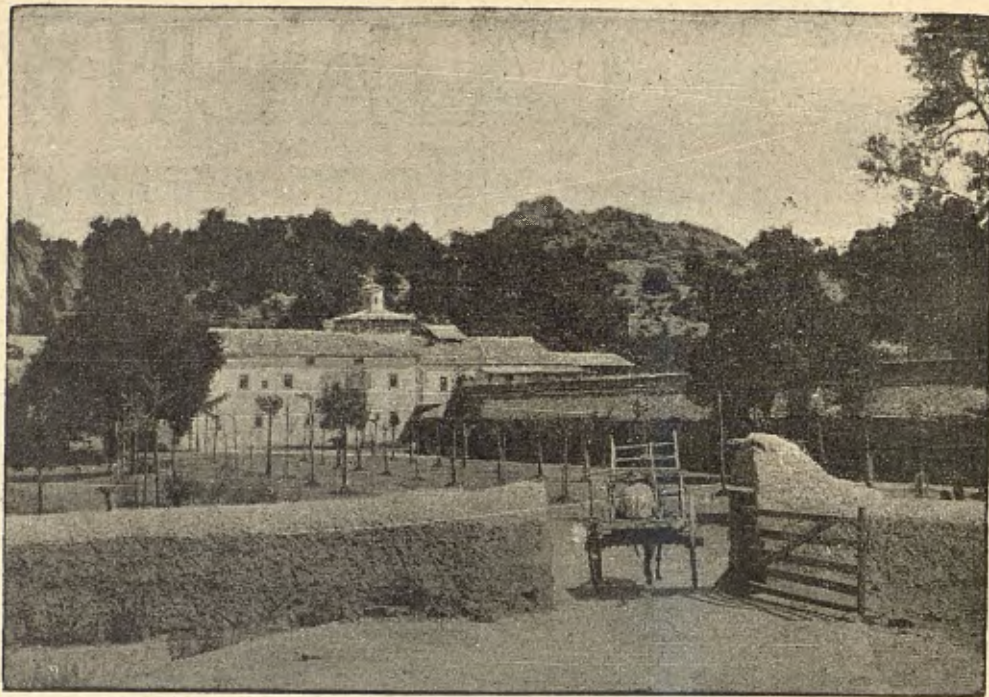
NÚMERO CORRENT. 15 CÉNTIMS.
» ATRASSAT. 20 »

Director: J. Ayné Rabell.

Administrador: Bartomeu Lloró.

UNA EXCURSIÓ PER LA ILLA DAURADA
EL CARRER MÉS PINTORESCH DE POLLENSA, DIT DEL CONVENT.

UNA EXCURSIÓ PER LA ILLA DAURADA.—Vista del monastir de Lluch.

La Mare de Deu del Castell (á Rosselló)

(Al entusiasta rossellonés mossén
Coll, senyor rector de Sorède.)

La serralada pirenyca y fronterissa de l'Albera, es del tot pintoresca; lo seu bé de Deu de fruyterars, vinyes y boscos, cria un clap de pobles. Argelés, Sorède, Sant Andreu, Sant Genis, Montesquiú; si's puja á montayna, s'hi te arreu aqueixa vista maravellosa, el nevat Canigó que sembla ampari á la seva falda els serrats dels Aspres, la plana verdejanta, la costa trencada de gorchs y estanys, y'l mar blau estés fins á tota vora de l'horitzó. Y per aquest mes d'abril, l'Albera es, demés, encantadora, per la florida blanca y vermella, qu'hi escampan cireres, abricoters, presseguers, pomers y perers; n'hom se cansaria pas d'ho mirar.

Un endret, aquí, dels més poétichs, es la capella de la Mare de Deu del Castell, de tanta anomenada per la plana rossellonesa; s'hi puja de Sorède (quina etimologia seria *Siureda*, per ésser, aqueix poble, rodejat de boscos de ciures). Deixades les derrerres cases, se passa devant

d'un gran Sant-Christ, y desde llavors el camí serpenteja montanya amunt, se travessa fondalades florides y perfumades, se voreja argelachs, espinassos, estepes, per hont pasturan escamots de cabres; s'inserta pagesos, que baixan qui del camp, qui del bosch, carregats uns de llenya, altres d'eynes pe'l treball; tot pujant, se troba are penyes molsudes, are cingleres pelades; y per algú contorn, una creu de ferro ó'l nixó d'una estació vos donan coratje per seguir lo camí; marxa que marxarás..., al cap d'una horeta s'arriba á la *devota* (hermita), hont vos sentiu tot reviscolat per la frescor de l'arbreda y la bona acullida que hi rebéu. N'hom entra á la capella, á resar un Pare-Nostre y un'Ave-Maria; y desseguit se vá á la vora de la font, á desfer el sarró; ¡ab quina bona gana n'hom se menja el recaptel! ¡ab quina bona gana n'hom s'empassa aquella aygua fresca y agradosa! sobre tot després del cansament de la pujada, que feya dir á algú: «¡Santa Maria, Mare de Deu, vos feu dir Vos!»

¡Es d'un pler de s'estar per aquelles estancies y plassetes, ombrejades de castanyers, perfumades de violes y floretes campestres! la vista descansa sobre la plana y'l seu escampill de pobles,

camps ó vinyers, y sobre'l mar berbillejant hont se véu á voletejar barquetes pescadores. Y quin ayre més pur, més sanitos respiréu; ¡quina pau, quina quietut per l'esprit y pe'l cor, vos rodeja!

l'armada d'Annibal (véurer lo poema *Canigó*, de mossén Verdaguer). La torra que tenim enfront, es també la de la Massana; ve del temps dels reys de Mallorca. Voléu calcóm més poétich qu'aqueixa naturalesa gegantina. y aqueixos recorts de la nostra historia catalana!

Pujém encare més alt, cap á n'aquelles parets del Castell d'Ultrèra, quitllades sobre d'un penyám, y que se semblan á un niu d'áligas; se cal ajudar de cames y brassos per hi anar al cim, se té de mirar prim per no llisar, y n'hom se demana com hi entraven la gent d'altres temps. Es un castell de l'època romana, are un bon xich enruhinat; les parets y voltes cauhen á trossos, y las penyes rodolan timbas avall; ab tot, se remarcan les sales subterrànies, l'antiga capella (que era, tot en primer, la de la Mare de Deu, baixada pel 1675 á l'hermita d'are), la cisterna (per sèrvar l'aygua de pluja) y finestretes fortificades. Es històrich aqueix castell, ja que ha vist á guerrear lo rey goth Wamba y'l duch Pau, los moros, los reys de Mallorca, de Fransa y d'Aragó, desde l'any 673 fins als 1675.

La collada que tenim al devant, es la Carbasera, de l'altre ban, son l'Ampurdá, Figueras, y'l golf de Rosas; la vall que ne baixa y que ve yém anguilejar, es la Massana, per hont passá

Antes de s'entornar, se va á la capella á cantar els *goigs* (la Mare de Deu del Castell, la veneran especialment les mares de familia. á quines ampara cuan pareixen):

«Vostres goigs, *clar espill bell*,
cantarem-vos, protectora;
no'ns desamparéu, Senyora,
Mare de Deu del Castell.

«Als que á Vos se encomanen,
Senyora, no'ls olvidáu,
y á les dones que us reclamen
en lo part las ajudáu.
Puix estáu alt en lo cel
siáu nostra defensora,
no'ns desamparéu, Senyora,
Mare de Deu del Castell.»

J. DELPONT.

Perpinyá, 1901.

UNA EXCURSIÓ PER LA ILLA DAURADA.—Els oliverars de Validemossa (Miramar).

El graciós.

¡El públich qu'entussiasmat! ¡Que'n sabia de fer riurer el graciós! Y ell tan serio. La multitud que'l contemplava no li havia notat ni'l més lleu somris. No era com altres actors qu'avants d'abocar un xiste primer sembla que'l mesurin, qu'adverteixin á tots aquells caps que l'están fitant mitj boca-oberts, pera esclafir en una gran riallada. No, no; sos ademans, sense ser exagerats, eran escayents, á propósit tots, y la manera de declamar tan natural, ab una pronuncia tímida, pro clara, ab moviments tan ben estudiats, qu'entravan de plé en l'anim del espectador atrayentlo y fascinantlo.

Mes ¡quí hagués pogut sondejar el cor d'aquell pobre artista!

Ell que al eixir de sa misérrima llar hont s'hi

respirava un baf de medicinas que feya ensopir, després de besar la testa freda com marbre del cadávre del seu fillet y anant á remorejar á cau d'orella de sa muller malalta paraulas de conhort, cobrint ab mentidas la fi fatal del que portá á sas entranyas, ell se presentava á las taulas —després de restar un any sense contracta— ab el rostre demacrat, trist com un xiprer, lluytant ab son cor, qu'esbategat, vessantli fel, feya tremolar sa parla; y, cosa estranya, el sentiment que li nuava las paraulas á la gorja pensant ab son fill estirat en son jas de mort, fou causa de que'l públich entussiasmat l'aplaudís frenéticament, jutjantlo com á un dels millors actors cómichs.

Y mentres els picaments de mans retrunyian per la sala d'espectacles, aquell que tanta riota havia causat, ab la testa acotada damunt son pit, sospirava fondo, molt fondo, arrencant amarch plor que li mullava sas xucladas galtes, ofegat tot per la cridoria de la multitud que l'aclamava.

FERRÁN TURNÉ CARBONELL.

Els primers estels.

VESPRADA.

¡Cóm ploran las ánimas á la cayguda de la tarde!

¡Cóm ens manca l'esperit al véurer als aucells com xerrotejant saltan pe'ls arbres cercant un branquilló que'ls serveixi de llit per'passarhi las horas llargas de la nit imponent y somniosa.

¡Quin ambient de tristesa respirém al mirar com l'astre hermós va amagantse darrera las montanyas; y l'horitzó que ab son color vermell com foch, llensa una llum trista y esmortuida que illumina l'agonia de un jorn que va morint lentamente!...

... Y'ls aucells ja no cantan, ni el vent que durant las horas falagueras del dia besa las flors, brunzeix per l'espai ¡Tot reposa!...

... Y las montanyas s'aixecan com sombras gegantinas y vetllan el somni de la Natura qu'embolcallada ab la basarda de la nit s'adorm sota un cel que va enfosquintse poch á poch...

... Y'ls primers estels blanchs apareixen com llágrimas d'aquest cel endolat que plora y anyora las riallas del Sol...

F. SANTIGOSA MARTÍ.

BON CONSELL. — ... Desenganyat, filla meva, fas mal fet fent lo que fas; si creus que podrás tombar al teu marit engelosintlo posante maca y sortint sola á tot'hora, t'equivocas; als homens se'ls te de domar ab magarrufas y moxaynas .. Pren exemple de la teva mare, que seguint aquest sistema, va lograr que'l teu pare's morís de vellesa no tenint al món altra ilusió que la meva hermosura!...

La Convalescència.

(Acabament.)

Tornant á nostre objecte, devém consignar que las obras de la Convalecència quedaren empenegadas. En aqueix periodo d'encalament que cada dia prenia l'aspecte d'ésser molt durader va succehir un cas, que poderosament havia d'influir en que novament s'emprenguessen els treballs de construcció del tal edifici. S'havian anat desenrotllant successos politichs que havian posat en circumstancias ben dificils la situació de la capital y de tot el Principat de Catalunya, y tothom no pensava altra cosa, sinó en defensarse contra'ls desacertats contrafurs de la política que ab els catalans seguia el comte-duch d'Olivares.

El fet á que fem referencia es aqueix: Hi havia entre'ls feligresos de Santa Maria del Mar, un negociant ben reputat, entre'ls qui's dedicavan al comers, pe'ls anys que's dedicava á mercadejar ab tota aquella bona fé y hombria de bé que caracterisava las transaccions mercantils, regularisadas per las prescripcions del inolvidable Llibre del Consolat de Mar, que com es ben sabut es el primer y més prudentíssim códich de Comers que s'ha dictat á Europa. Era nostre home dels més formals en sos tractes y no n'hi havia pas altre de més exacte en el cumpliment de sos compromisos. S'anomenava Pau Ferrant.

Un dia vá rébrer la nova fatal de que sos barcos, en els que consistia tota sa riquesa, á causa d'una gran tempesta s'havian perdut. La cosa significava sa ruina y per lo tant lo trobarse pobre d'improvis. Home de conciencia, va satisfer de la millor manera que li fou possible sos compromisos, va pagar sos crédits, y va quedar en situació tan precaria, que no li quedá altre recurs que posars á demanar caritat.

En aquell portal de la iglesia de Santa Maria que hi há per la part del carrer dels Sombrerers, en aquell mateix siti hont feya cent y tants anys que'l noble cavaller Ignaci de Loyola, futur fundador de la Companyia de Jesús, recullia á cambi d'oracions las petites monedas que'ls fídels depositavan en sas mans, en Ferrant va posarse á resar salms per las ánimas dels difunts que li recomanavan los qui li feyan almoyna.

Tots els parents y las amistats l'havian abandonat en sa trista situació, y entrat ja en anys, aquell havia sigut el supréu recurs que havia trobat pera passar els que li quedavan de vida.

Peró un dia, mentres s'estava allí convertit en pobre mendicant, va rebre la nova de que aquelles embarcacions que li havian dit s'havian perdut en la mar, acabavan d'arribar al port sens el més petit contratemps. Cerciorat de la certesa de lo que se li acabava de comunicar, y que de primer moment dubtava en créuer, home de fe, aixecá sos ulls al cel y doná gracias á Deu, que era á qui sols podia mostrarse reconegut. Res-

tituhit á sa posició anterior, continuá consagrantse al comers, no pera aumentar egoísticament sa riquesa pe:a obtenir millor benestar en la vellesa, sinó pera poguer mostrarse justicier ab aquells que'l havian desamparat y tot lo possible dadivós ab els pobres en el dia de sa mort, al mateix temps que agraht á aquella iglesia en la cual havia trobat un refugi en els dias de la desgracia.

Y aixis fou que al dictar sa última voluntat, va establir un benefici eclesiástich en la parroquia de Santa Maria del Mar, en aquella capella dedicada á son patró l'apóstol Sant Pau, als peus de quin altar, volgué reposessin sas despulles y la part restant de sos bens, disposá que sos marmessors els invertissin en favor dels pobres, procurant la continuació de las paralisadas obras de la Casa-hospital de Convalescència y en assegurar sa subsistencia ab las cuantiosas rendas qu'eran menester.

Dificultats oferiria la deixa testamentaria de en Pau Ferrant, puig havent mort ja en 1450, el Concell de Cent varias vegadas degué ocupar-se en sas deliberacions y entre altrs hi há que mentar aquella en que á 11 del mes d'Octubre del 1654 varen entendre aquells qui componian alashoras el Consell de Cent, jurats en las cuestiones que hi havian entre'ls precitats marmessors y els administradors del Hospital de Santa Creu.

Per fi després d'alguns contratemps que positivament retardaren massa l'obra d'aquell edifici comensat cinquanta vuyt anys enrera, als 24 de Janer del 1680 cap al tart pogué efectuar-se la benedicció de la casa y capella. Fou celebrant l'ilustre senyor doctor don Ramón Sans, ardiaca y canonge de la Seu. Hi assistiren els Magnífichs Concellers y'ls Administradors del Hospital General y com es de suposar altrs personas de distinció. L'endemá, diada de la Conversió del Apóstol Sant Pau, s'hi celebrá solemne ofici ab sermó. També hi foren presents els citats Magistrats populars y la sobre indicada junta d'administració. Digué l'ofici el senyor bisbe, que ho era l'ilustríssim y reverendíssim senyor don Alfons Sotomayor.

Las salas estavan adornadas ab hermosas tapisseries y salamons, alegrant la festa abdós dias, molta música de *timbales*, *cegos*, *trompetes* y *ministrils* diu el Dietari de la ciutat que's conserva en l'Arxiu Municipal. Desde llavors la casa ha anat cumplint l'objecte de son institut, á pesar de las vicissituds dels temps, que no sempre han sigut favorables á la conservació de las rendas ab que se sostenia y se sosté encara á pesar d'haver mimvat.

Es un dels edificis més notables que conté Barcelona, á pesar de que no se li concedeix la importancia que realment té. Per aixó es que en el plan de reforma de la ciutat sens consideració de cap classe, s'ha assenyalat una via perque fós precis enderrocarlo. Y nostra generació no vol passar per poch amant de las Arts.

Veritat es que exteriorment observat no ofe-

reixen gayres atractius aquelles rónegas parets. Fins la portada que té devant del Col·legi de la Facultat de Medicina a pesar d'ésser de marbre no atrau per son estil que fins se distingeix del que domina en tot l'edifici y no sembla ésser de l'època de la capella que decora la cantonada que correspon als carrers del Carme y de las Egipcíacas.

Constitueix sa planta un cuadrilong de no escassas dimensions. Si de fora dona idea per sa sencillesa, de que es un edifici consagrat a la pobresa, interiorment se manifesta aquell casal per tot arreu, ab una riquesa que demostra un amor gran envers a aquells que transitoriament hi han tingut estada. Cuan un traspassa aquella porta gens esquifida y's troba de bonas a primeras ab aquell espayós vestibul y a continuació ab aquell pati ab sa claustra en la planta baixa y una galeria en la superior, voltant aquell cos arquitectònic de ben ensopegada combinació que a la vegada que cobeja la cisterna oberta en el centre d'aquell cel-obert que oreja l'edifici, serveix de pedestal a la imatge del gloriós Apòstol patró de la casa, figura destrament tallada en pedra més barroca, però menys barruera que aquella de majors proporcions que ocupa aquella capella cantonera de que havem fet ja referencia, y que presideix magníficament aquell conjunt gens trist, sinó més aviat alegre; cuan un després d'haverse fet càrrech d'aquells aposentos espayosos utilisats pera las diferents atencions a que vé compromesa la casa en forsa del objecte que li dona existencia, puja per aquella escala verdaderament senyorial y va entrant per aquelles grans cambres dormitoris y després va resseguint tots els recons menys interessants y acaba per véurer aquell jardí que hi há en la part posterior d'aquell conjunt, un no pot menys que convenir en que verdaderament la caritat que allí's practica, no es un rosegó de pa sech donat als pobres, de la mateixa manera que's donan els ossos als cans, sinó tenint ben en compte, que aquells pobres son ni més ni menys germans dels demés homens, als qui s'ha d'estimar y respectar auxiliantlos per obligació, conforme ensenyan els més rudimentaris preceptes de la lley natural y prescriuhen els manaments de la lley divina.

Cert que l'Estat va incautarse de las cuantiosas rendas de que disfrutava la casa acumuladas per las deixas de generosas personas que secundant las iniciatives dels esmentats Lucrecia de Gualba y Pau Ferrant feren d'aquella fundació una institució próspera y rica, sobresortint entre aquella colla de caritatius donadors las nobles damas Victoria Astor y Elena Soler.

Cuan cad'any als 25 de Janer visitém la capella de la tal casa de beneficencia, impulsats per l'entussiasme que sentim per la gloria del insigne Antoni Viladomat, el pintor que decorá el retaule y las parets y volta d'aquella estancia especialment consagrada a Deu, al pujar y baixar aquella magnífica escala en quinas parets

s'hi mostran els retratos dels principals afavoridors de la Convalescencia, nos apar que aquelles figuras, prenent altra cop vida, mostrantse satisfetas d'haver invertit sos cabals en una obra tant excelent moral y materialment considerada y desde'l fons del cor benehim la memoria veneranda que acompanya a sos noms.

Peró cuan se'ns acut a la imaginació que aquell edifici ha d'anar a terra sens consideració de cap mena a sa hermosa historia, ni al honor que dona a la ciutat, com tampoch estimantse'l valor artístich que atresora en aquelles pinturas del més gran dels pintors de Catalunya y més encara en aquella incalculable munió de rajolas valencianes que decoran els baixos de todas las estancias de la tal casa, pera la qual expressament foren fabricadas ab apropiats dibuixos a la colocació que'ls corresponia, confessém que no podém ferhi més, la indignació més gran s'apodera del nostre esperit, y malehim ab tota l'ànima a aquells qui sostingan que pera que la reforma del antich perimetre edificat de la vella ciutat comtal sia perfecta, es forsós que per allí ahont s'aixeca l'Hospital de la Convalescencia, hi passi una de las vias que han d'encreuhar la projectada Barcelona nova.

RAMÓN N. COMAS.

Primavera!.

Com púdica verge que l'aua desperta
brollant de sos llabis humits, dols somris,
y ab son alé tebi y mirada incerta
n'omplena sa cambra de màgich encís,

torna Primavera mostrantnos sas galas,
vestintse Natura ab son trajo més bell;
las papallonetes batentne sas alas,
y en l'arbre penjantne son niuhet l'aucell.

Las fonts ja mormolan paraulas qu'ubriagan
sas ayguas de plata devallant pe'l prat;
y mentres las fullas las brancas amagan
las flors ne lluheixen tot el seu esclat.

En el pomer, canta, del hort la cardina,
passadas tan tendres que may he sentit;
saltant la cigala pe'l camp ne rondina
y el grill ric-riqueja tot just se fa nit.

La guatlla escotxeja per entre las sembres;
se torna la espiga del color del or;
els cors tots bategan, deslligantse els membres,
y sembla que'ns brindi tot el món, amor.

Ay! sort que has vinguda, gaya Primavera,
ay! sort que has vinguda a alegrar l'esprit;
sens' tu mort ja hauria la meva sal-lera,
sense tu ma vida ja hauria finit.

Tu ets balsam que curas d'amor las feridas,
tu ets àncora ferma que amparas als cors,
tu ets font de dolcesa d'ayguas benehidas
hont venen a beurchi els nostres amors.

Benhajas, benhajas! Primavera hermosa
que vens a alegrarne mon tristoy esprit;
sens' tu aquesta vida, que fora enutjosal
jo crech que la meva ja hauria finit!...

IGNASI SOLER Y ESCOFET.

ESCUPTURA. — CAPARRONET DE SETZE ANYS.

*
* *

Dormida en el jardí ma ingrata aymada,
una abella, cansada
del néctar que robava de las flors,
prová la dòlsa mel tan desitjada
dels seus riquissims llabris seductors.
Vareig dir, contemplantne tal ventura:
—Si avans probar poguesses l'amargura
ingrata de la fel
que mon cor indolent fa temps apura,
¡cuánta millor dòlsura
guardaria per tu tan rica mel!...

PERE FONT NIELFA.

Vilassar de Dalt.

35
9

El colóm castigat.

(DE FENELON)

Dos coloms vivian junts en un niu qu'havien
construït entre'l ramatge d'un arbre del bosch.
La pau entre ells dos era profunda; batian l'ayre
abllurs alas que semblavan inmòvils per la velo-
citat y gosavan volant l'un darrera l'altre y per-
seguintse per l'espai; després s'en anavan á bus-
car el grà per las eras ó á las vehinas pradas y
á apagar la set en las onas puras d'un riu d'ay-
guas cristallinas que lliscava á través dels her-
mosos camps de flors perfumadas. D'allí retor-
navan al niu ahont passavan el temps ab dòlsa
armonia els dos companys. Se sentia'l suau
mormoll d'eixos aucells... Llur vida era deli-
ciosa.

Un d'ells, cansat dels plahers d'una vida de
pau y deixantse seduir per una folla ambició
y'l desitj de viatjar, abandona un jorn al seu
amich y'l niu d'ahont tenia tants hermosos re-
corts. Se'n va pe'l cantó de Llevant y atravessà'l
Mediterrà, arriba á Alexandria y continúa son
cami fins arribar á Alep. En arribant, saluda als
altres coloms de la comarca que serveixen de
missatjers. Després corra entre ells el remor que
hi ha anat un extranjer, travessant pahissos in-
mensos y li donan el títol de missatjer; porta to-
tas las setmanas cartas d'un *pachá* lligadas á la
pota y fa vint ó trenta lleguas en menys d'una
jornada. Està orgullós de portar els secrets d'Es-
tat y té pietat de son antich company que viu
sens gloria entre las brancas d'un arbre.

Mes un dia, com portava cartas del *pachá*,
sospitant infidelitat per el Gran Senyor, una
sageta ben tirada, l'ferí mortalment: cau, y men-
tres que li prenian las cartas pera llegir las, mo-
ri plé de dolor, malehint sa vana ambició y re-
cordant el dols repós del seu niu ahont podria
viurer ab seguretat ab son amich.

PERE PRAT JABAL-LI.

FOLK-LORE CATALA

Corrandas populars

RECULLIDAS EN DIVERSAS ENCONTRADAS DE CATALUNYA.

A

(Continuació.)

89

Aquell ull blau que enamora
y aquell cosset tan bufó,
el nas de bona estatura,
la boca com un pinyó.

(Collbató.)

90

Aquesta nit somniava
somniava y no dormia,
somniava verament
que l'amor prop meu tenia.

(Olesa.)

91

Aquesta nit he somniat
que he dormit á la serena,
en un llit encortinat
y en brassos de Magdalena.

(Collbató.)

92

Aucell de tantas devesas
be deus viurer regalat.
Fadrí que'n festeja dugas
no creguéu en sa bondat.

(S. Hilari Sacalm.)

93

Aucell de dugas devesas,
be pots viurer regalat;
fadrí que'n festeja dugas
no os feu de sa bondat,
ni tampoch de son intent,
fadrí que'n festeja dugas
no porta ell bon pensament.

(Collbató.)

94

Ab un viudo, mare, mare,
ab un viudo, mare, no;
si ab un viudo hi fa bon viure,
ab un fadrinet millor:
que lo viudo té una cosa
que'l fadrinet no la té,
tot lo día va per casa:
«Deu perdó á l'altra mullé».

(Collbató.)

GENERAL GINESTÁ PUNSET.

(Seguirán.)

BIBLIOGRAFIA

VENTITJOLS DE GUILLERÍA — Poesías d'en Busquets y Punset.

Ventitjols de Guillería es un tomet de poesías ple d'amor á montanya. A n'en Busquets l'encisa'l vell Montseny. Las brancas dels seus arbres li han acoixat la vida, omplintli las orellas de tonadas populars, sadollantli de poesia la seva ánima exquisida. Per'xó li canta ab aquell encís que enamora y per aixó es, que m'agradan més, la primera y segona part del llibre, que la tercera, á pesar d'haverhi algunas poesías, com *Nadal* y *A n'el poeta Viura*, hermosament teixidas, sobre tot la darrera. De las *Veus de Montanya*, *La Parsellera* es la més fresca y serena. Aquella tradició de la nit de Sant Joan un la veu després de llegir la poesia, la veu y no pot menos d'exclamar com ell:

Sant Joan es festa gran...

Y, sí que ho es, y més encara pe'ls que saben com en Busquets respirarhi el perfúm poètic popular que s'aixeca de sas flamas en l'uhernadoras. De las *Impresions*, la primera es bellíssima; es una nota tan justa que's lo que trobo més xamós del llibre. Llegiu:

Montanya amunt, montanya amunt,
ab el garrot al puny,
corprés feya la via;
los castanyers gegants
y'ls roures verdejants
ab llurs ombres beneytas me cubrían.
El regueró
del fontinyó
s'escorria festós entre falgueras,
festós y enamorat
del abím espadat
ahont la cascata extén sa cabellera.
Sa cabellera blanca é irisada,
que'l sol torna en colors
y'l rocám li deixata á la clotada,
trenant cançons d'amors
de nins y pastors.

Montanya amunt, montanya amunt,
ab el garrot al puny,
passo boscos y marges y cingleras,
cansat y esdernegat pera guaytar
la immensitat del món des la carera,
que joyosa's llumena
ab els raigs esllanguits del sol ponent,
que va passant
maudrosament
las fitas del amplíssim firmament.

En Busquets ha guanyat molt desde l'últim llibre. Maneja la rima d'una manera tranquila, sens esforços. Per aixó li escáu tan bé aquest ayre popular que brolla de totes sas poesías, que, junt ab el llenguatge escullidíssim que pos-

seheix, ne fa un dels poetes més originals dels que cantan las sagradas montanyas de la terra. Avant, gaudiu la forsa la Natura, trescant per las serras, y després, teixiu cançons que'ns fassin respirar á ple pulmó aquella aroma de bosch, que s'esbandeix dels fulls dels vostres llibres.

JOAN M. GUASCH.

CANTS DEL COR, per Joseph Guardiola y Bonet.—Barcelona. Imprempta J. Collazos, 1901.—2 pessetas.

Elegantment imprés acaba d'eixir aquest volúm de versos que ab varietat de formas molt descuydadas, tancan idees que revelan ánima de poeta inculte. En Guardiola publica temps arrera un volúm titulat *Esqueixos* y en aquell s'endevinava un conreuhador esperansador pera la prosa, madurant béls conceptes, pulint bé la forma y estudiant els mestres á fi de refinar llur llenguatge; mes resulta que cuan l'esperavam ab altre volúm de prosa ens apareix ab un bagatge de versos en els que ha donat un pas ben endarrera en la poca ó molta reputació conquerida en sa primera intenció.

No volém dir qu'en Guardiola s'baja desviat del tot; aixó may, puig entremitj de moltes vulgaritats y extranyes s'hi troban algunas guspiras ben oviradoras del caliu poètic que cobra dintre seu.

Ben segur que si s'hagués concretat en fer una bona selecció de las moltes composicions del llibre, aquest hauria sigut més reduhit y més sencer; mentres que ara si una bona impressió un troba's desfá tot seguit ab una tirada de mal girbats versos.

Avant, per'xó, qu'encar esperém quelcóm de bó del jove escriptor.

B. P.

L'HOSTAL DE LA PEYRA.—Quinta de las cançons populars, lletra y música.

Aquesta, com las ja publicadas, forma part de la important col·lecció, que al preu de 10 cèntims exemplar, se troban de venda en el dipòsit de la Rambla de Sant Joseph, número 11.

BARCELONA

PRINCIPAL

Ens n'havíam fet més ilusions de la companyia del Odeon de París, que actuá en aquest teatre dugas ó tres nits de la setmana passada. Y dich que'ns n'havíam fet més per dugas coses: perquè's tractava d'una *troupe* que á París es ben considerada y segonament per las dugas obras que portavan ab la firma d'en Rostand la una, y l'altra ab la d'en Becque. Ab tot la segona, *La Parisienne*, superará á *Les Romanesques* del autor del *Cyrano*.

Mes, iquí ho havia de dir que tractantse d'un cuadro que s'anunciava ab tanta parsimonia per dugas funcions únicament, com eminencias del art del *savoir dire*, havessim d'anyorar á altres intérpretes com la Réjane, per exemple. Tant es aixís que en *La Parisienne* no hi trobarem el com-

puto, executada per aquella companyia. Be's veyia prou qu'era formada d'elements heterogenis ajuntats tal vegada pe'l capritxo d'empèndrer una excursió al estranger! Empró anaren á topar en mala part, que aquí per fortuna sabém distingir la llauna de la plata, y per lo tant observarem (deixant apart la ignocencia de *Les Romanesques*) que la mateixa obra d'en Becque, *La Parisienne*, hauria triomfat á tenir millors *diseurs* y executants més joganers.

ROMEA.

Avuy dijous tindrà lloch en aquest teatro una funció extraordinaria á benefici de l'Associació d'artistas lirichs y dramátichs espanyols, quin programa será molt variat, prenenthi part las companyias catalana, valenciana y castellana que actúan en els teatros ROMEA, Tívoli, Eldorado, Granvia y la d'en Borrás.

La vetllada promet resultar entretinguda.

Demà tindrà lloch l'estreno d'una pessa del senyor Argila titulada *Mal de moda*. Ja en parlarém, com també de la del senyor Campderrós, *Goig sense alegria*.

TÍVOLI

Darrerament s'ha estrenat la obreta cómic-lirica-dramática *El presilari*. L'argument no pot ser ni més senzill ni més gastat. Els diálechs pecan d'exagerats, aixís com els principals tipos. La música, efectista en extrém, si bé es agradable, no sobressurt per sa originalitat.

Es, donchs, *El presilari*, un'obra que pot enlluernar á un públich superficial, però sense forsa pera arrencar els aplausos dels devots del Art veritable, dels que voldríam que'l teatro fos son temple, lliure per complert d'exhornacions tontes y sense consistencia.

Va ser també aplaudida la decoració del ultim cuadro, que representa un taller de serrar fusta, una decoració ben pintadeta, á estil de cromo, sense realitat que l'avalori.

MATARÓ

En el teatro Euterpe la companyia del senyor Rivelles posá'l dijous passat á la tarde la famosa obra de nostre amich Pau Parellada, *El Regimiento de Lupión*, y á la nit *La vida es sueño*. Diumenge á la tarde *Margarita de Borgonya* y al vespre l'aixerida comedia alemana *Militares y Paisanos* (dich alemana porque es arreglada, tan aquesta com la que's titula *Guerra en tiempo de paz*, del teatro alemany). Totes las obras obtingueren bona interpretació per part de la companyia.

En el «Ateneu de la classe obrera» el dissapte's despedí del públich l'esmentada companyia del senyor Rivelles ab el drama *La dudu* y la comedia *El patio*.

El cassino «Fénix» torná á inaugurar las funcions compostas de sarsueietas del género lleuger. Una companyia d'aficionats dirigida pe'l mestre Sabater y el senyor Herrera, va posar en escena *Los cocineros*, *El guitarrico* y *Los africanistas*. Sembla que vá satisfer al públich. No estaria de més que procuressin inquirirhi alguna de catalana, que també hi há repertori.—*El Corresponsal*.

tanis y calurosos aplausos, que's convertiren en ovació al final del segón acte.

Per fi de festa representaren la pessa catalana *Lo que's veu y el que no's veu*.

En el círcol «La Granada» s'hi posá en escena la comedia catalana en tres actes *La vocació*, quin desemenyo estava encomanat á las senyoras Cardalda y Llibre, y als senyors Mer, Berange, Nolla, Anglada y Escuder.

El director del cuadro dramátich, don Alfred Mer, celebrará son benefici el diumenge vinent ab el drama de Pérez Galdós *Doña Perfecta* y'l saynet d'en Vilanova *Qui compra maduixas*.

En el teatro de la societat coral «Euterpe», dijous passat s'hi posá en escena per la companyia infantil que dirigeix el senyor Crespo, la comedia catalana en un acte *Lo marit de la difunta* y la sarsueleta castellana *La leyenda del Monje*.

El dijous, día de la Ascensió, posaren en escena en la societat «Lo Rat Penat» las obretas en un acte *Cada ovelleta ab sa parella* y *Als lladres*, quin desemenyo estigué acertat per part de tots.

Abduas obretas foren dirigidas pe'l distingit artista senyor Mora.

En el «Círculo Liberal Monárquico» del seté districte (Lope de Vega), s'hi representaren diumenge passat las obretas *La casa de campo*, *El Arcediano de San Gil* y *Me conviene esta mujer*, en quin desemenyo obtingueren molts aplausos tots els artistas, especialment la senyora Morera y'ls senyors Furquet, Amores y Ros.

Pera'l vinent diumenge de Pascua s'anuncia *Héroo por fuerza* y pe'l mes entrant se prepara'l benefici del simpátich jove actor don Joan Izquierdo.

Lluhidíssima y agradable baix tots conceptes resultá la funció celebrada'l diumenge á la nit en el elegant teatro de «La Banya Graciense», quins salons se vegeren concorreguts.

Las obras posadas en escena foren *Con permiso del marido*, *Dos canarios de café* y la comedia del senyor Jordana *L'hostal de la Munda*, siguent interpretadas ab notable acert, distingintse en las sarsuelas tots els artistas que hi pengueren part.

La execució de la comedia estigué confiada á las senyoretas Bové y Segura y senyors Blázquez, Sebé, Mariages y Cervelló, que foren molt aplaudits, especialment aquets tres últims, que ab sa vis-cómica feren riure continuament á la numerosa concurrencia.

La direcció, per part del senyor Sebé, encertadíssima.

Pera'l vinent diumenge de Pascua granada, á la nit, la important societat «Lo látigo d'or», instalada en el teatro del Olimpo, prepara una gran funció dramática composta del popular y preciós drama catalá del malaguanyat Friedrich Soler (Pitarra), *Las joyas de la Roser*.

En el «Cassino Colón», de San Martí, el dissapte passat donaren una representació del drama de l'Iglesias *La mare eterna*, per la companyia que dirigeix l'Enrich Borrás, quin'obra desemenyaren admirablement la senyora Delhom y'ls senyors Borrás (E.), Guitart, Borrás (J.), Vinyas, Viñals y Galcerán. Després l'Enrich Borrás recitá'l preciós monólech *Mestre Olaguer*, guanyantse un devassall d'aplausos. Acabá la funció ab una pessa catalana.

La concurrencia, qu'era numerosa, sortí complasculdíssima de tan escullida com ben interpretada funció.

SOCIETATS

El dijous de la setmana passada, en el «Círculo de la Izquierda del Ensanche», donaren una representació de la comedia d'en Llanas, *Don Gonzalo ó l'orgull del gech*, siguent ben rebuda pe'l escullit públich que ocupava totes las localitats del teatro.

Els intérpretes senyoras Puchol y Tresols, y'ls senyors Torelló, Aymerich, Casaseca y Mercadé, reculliren espon-

Nostres folletins.

Ab el present número comensém la publicació de la xistosa comedieta de don Pere Reig y Fiol, estrenada el mes passat en el teatro Romea,

CARTAS QUE NO LLIGAN

Fins al número proxim vinent no podrém repartir

EL SI DE LAS NOYAS

En un dels próxims números, en que acabarà la interessant novela LA MIONETTE, comensarém la publicació de

EL PAS DE LA MORT

novela original d'en Rafel Nogueras y Oller, premiada en nostre Certamen Literari-Musical.

SUSCRIPCIÓ PÚBLICA

destinada á aumentar els ingresos pera'l Monument á FREDERICH SOLER, quals donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció caràcter popular.

De las cantitats recaudadas se'n farà entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

Total: 25'60 ptas.

(*Contínua oberta la suscripció.*)

Pera'l dilluns de Pascua la Societat coral «Euterpe de Clavé» anuncia'l primer dels populars concerts matinals de la present temporada y á jutjar pe'ls preparatius y per las obras que's cantarán, estém més que segurs de que'l teatro del Tívoli's veurá aquell día ple d'aymants de la música popular del immortal Joseph Anselm Clavé, tants com per fortuna en conta Barcelona.

Una novetat presenta la Societat en la present temporada, y es el debut del jove mestre compositor don Sebastiá Rafart com á director, qui, apartantse de la rutina de la majoria dels mestres, de buscar cops d'efecte en obras que com las de Clavé no'n ne'essitan l'auxili, se proposa que sigan cantadas tal com son autor las va escriure.

En aquest concert s'hi estrenarán la preciosa composició de Gounod, titulada *La Cusa*, y algunas altras de reputats autors.

En el concert que tindrà lloch el día de Pascua en el «Cassino Catòlich», de Sant Andreu, s'hi executarà per la banda de la Casa de Caritat, la de día en día més popular sardana *L'aplech de Farnés*, que tant écsit fa lograr al seu autor don Eussebi Guiteras y que, com saben nostres llegidors, va ésser llorejada en nostre primer Certamen literari-musical.

Ahir va inaugurarse á ca'n Parés una Exposició de pinturas y pastells originals d'en Pichot, que podrán veurers fins el día 31 d'aquest mes.

PERIÓDICHS.

Nostres estimats companys *La veu del Ampurdá*, de Figueras, y *Lo campanar de Lleyda*, han publicat darrerament números extraordinaris ab motiu de las firas y festas de sas respectives poblacions. Els esmentats números son dignes d'ésser vistos, tant per son text escullit, degut als primers prosistas y poetas de Catalunya, com pe'ls grabats que contenen.

Han visitat nostra Redacció'l setmanari comarcal de Vilafranca del Panadés, *Panadés Nou*; *La Unión gremial*, de Granollers, y la revista literaria de Sabadell, *Lo Pensament*.

Ab tots hi deixém establert el cambi.

Días endarrera va tenir lloch la festa major de Vallen-

El pastor y la pubilla.

—Bé, escoltéu avi Mateu, ¿que aixís que haurán sortit els xays del corral, tornaréu á abaixar la portella?

—Jo't reflich, ves perque aguantaría la cordeta!

sana, poblet del terme de Moncada situat á la dreta del riu Besós. A las nou del matí totes aquelles montanyas se veían ben concorregudas de una gentada que de per tot arreu se dirigia en bell aplech á Rayxach, una petita iglesia que's troba al cim de una d'aquellas serras desd'hont la vista frueix d'un panorama espléndit. A las deu comensá l'ofici pe'l tinent d'aquella iglesia Mossén Pere Cladellas. El sermó estava encarregat al rector del vehí poble de Ripolllet Mossén Eduard Cuscó, essent l'ofici cantat y instrumentat per la orquesta «La Catalana» de Granollers. Segons costúm antiga en aquell terme, en acabat l'ofici varen repartirse més de 1.500 panets entre altrs tantas personas que hi acudiren, y s'acabá la festa ab una professó y balls á l'era. Enguany s'han fet reformas á la iglesia que han sigut dirigidas y costejadas per don Joseph Simplicio, vehí d'aquella tinencia.

De retorn de Portugal, se troba entre nosaltres nostre intelligent corresponsal literari de Lisboa, el jove escriptor Ignasi de L. Ribera y Rovira, qui ha vingut á passar una temporada entre'ls seus y á prosseguir sos estudis.

Ben vingut sia nostre bon amich y company.

El setmanari de Vilafranca, *Panadés Nou*, ab una bona intenció que l'honra, llena á volar la següent idea ab la que nosaltres estém conformes:

«Puig que en la festa dels Jochs Florals del any vinent s'esdevindrà el quart de sigle en que va ésser premiat el grandió poema *L'Atlántida* de Mossén Jacinto Verdaguer, monument perenne aixecat á llahor de las lletres catalanas y quin ultim retoch, segons confessió de son autor á un dels nostres companys, va donarse en aquesta vila cap y casal del Panadés; ¿no'ls sembla que fora un acte de justicia y de regoneixement, que'ls Jochs Florals vinents fossin presidits per nostre gran poeta y procurar que revestissin excepcional importancia fent figurar en llur Consistori algunas de las ilustres personalitats forasteras que més han treballat fora de nostra terra? ¿No'ls sembla també, que seria altament patriótic commemorar un fet que ha donat tant de renom á Catalunya, organisant un solemne Homenatge an en Verdaguer, que tingués per objecte la celebració de grans festes en son honor y la millora de la seva situació, avuy, segons informes, desgraciadament bon xich precaria?»

Nosaltres ja hem tirat á voleyar el nostre pensament; ara esperém que'ls qui poden y donan després d'ampliarlo y perfeccionarlo, procurarán durlo á la práctica. Els que aixís ho fassin poden comptar des d'ara ab la humil però entusiasta cooperació de *Panadés Nou*.

A una senyoreta
caviladora.

DECLARACIÓ ENDEVINALLÍSTICA: PROPIA PERA DESXIFRAR
QUI TINGA TEMPS Y PACIENCIA.

Senyoreta Clau-(dijous):

El motiu de enviarli aquestas es solzament dirli

que haventla vist a vosté en la Rambla de las (*Rosa-clavell*) aturada devant de casa en   vareig quedar (*lletra-color*) com ur. ximple, de vosté.

Si mal no (*nota musical*)-cordo era'l di (*mes del any*)-vosté anava acompanyada de la (*nota musical*)-nyora y ella portava un (*número*)-tell al bras; y : : siga que li va caure un mocador (*carta*) las poias de un ca- (*massurca*) jo (*lu-1.000*)-ment vareig recullirlo y vareig entregarli molt (*vo-cal*) tent.

Després de darme vosté una (*nota musical*)-rada molt (*abril*) dolsa que un (*riu*)-rós de sucre, vaig seguir . . las sevas passas y + lluny que hagués anat l'hauria (*lletra*)-guida.

 sort va entrar al (*Nota musical*)-gle á : : -prar un cor; (*lletra*) de llana; llavors vareig poguer veure de (*número*) la seva k-ra, (*consonant*)-lla com i ángel.

Si vosté vol contestarme aquesta (*sota*) será pera (*nota musical*) una ditxa. No se'n dongui de — ni's crega que jo siga = que'ls de- (*juny*) homes, per + que digan que tots som 1 1 1. Jo visch (*astre*) al carrer de (*Arbre*)-calqués.

En espera de la seva :timada (*vuyt de copa*) aquí faig . final y quedo de vosté el (*novembre*) fidel ser- (*Ferez*)-dor y admirador

(*Mediterrani*)-ti A. Mitjas.

Per la co- (*arbre*)-a,

J STARAMSA.

La solució al alcans de tots els que's prenguin la molestia de combinar las abreviacions, signos y altrs cosas que no lligan.—(*Nota del autor*.)

Solució á la xapada del núm. 49.

Di-a-frac-ma.

Correspondencia literaria.

S'accepta tot ó part de lo que han remés els senyors:

Xavier Dachs, A. Miró Bachs, Pau de Rahona, Pere Prat J., X. Zengotita Bayona, R. Ubach, Ramón Ribera Llovet, N. G. G., Francesch Escolá, Joaquim Bigorra, Pere Font Nielfa, J. Vives Borrell, R. Homedes Mundo, Juli Llistar Oliver, Marín Vilallonga.

No's publicarà lo dels senyors:

Romaní Calderona, X. Valls, Emili Torrentó, Ernest Perellada, Joan Vives, Rafael Corominas, A. Magem Rovira, Eudald Estalell, Carlos Ferrer Clavé.

El Secretari de Redacció,

PERE D'ARBUÉS.

Fidel Giró, impresor.—Carrer Valencia 311, Barcelona.

CATALUNYA ARTISTICA

SETMANARI IL·LUSTRAT de Literatura, Arts y Teatros.

Redacció y Administració: — Raurich, 20, principal. — (Hi ha bussó á la porta.)

12 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals. — 4 de novela ilustrada. — 3 de folletí dramátich. — Grabats y dibuixos de notables artistas. — Cubertas en paper de seda.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas. — FORA, mitj any 4 pessetas. — EXTRANJER un any 12 franchs. — NÚMERO CORRENT, 15 céntims. — NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims.

FÁBRICA DE SOMBREROS

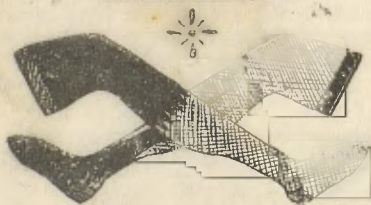
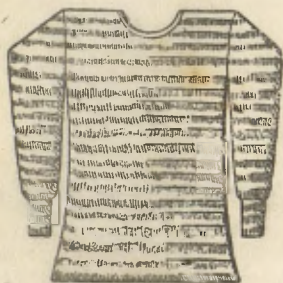
de todas classes y formas

A. GILI

ES DE LAS CASAS QUE VEN AB MES ECONOMIA

HOSPITAL, núm. 16. — BARCELONA

Vendas al engrós y al detall.

Marca registrada.

PREUS DE FÁBRICA

Casa exclussiva en

GENEROS DE PUNT

DE

GONZALO COMELLA

CARDENAL CASAÑAS (Avants Riera del Pi). núm. 10.

BARCELONA

TANCAT ELS DIAS FESTIUS

Galería Lírich-Dramática Regional

DESPATX Y ARXIU: Raurich, 20 principal

Aquesta nova Galeria montada luxosament, ofereix als senyors autors dramátichs y músichs compositors de Catalunya, Balears y Valencia, condicions ventatjosíssimas.

Respón del cobro de propietat, conta ab un escullit servey de Corresponsals, percibeix tan sols un 10 per 100 dintre Barcelona y un 15 per 100 per tot Catalunya y regions indicadas, inscriu **gratuitament** en el **Registre de la Propietat Intellectual** las obras dels autors que representa, liquida al cap del mes y defensa 'ls drets d'autor sense retribució devant de Centres gubernatius, económichs y judicials.

Poden els senyors autors demanar la Circular que conté las condicions de la nova

GALERÍA LÍRICH-DRAMÁTICA REGIONAL